

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak:

Műhelyes:	Videkes:
Egész évre 12 koron	Egész évre 20 koron
Fél évre 6 "	Fél évre 10 "
Negyed évre 3 "	Negyed évre 5 "
Egy hónapra 1 "	Egy hónapra 1 "

Felelős szerkesztő
Kutasi Imre.

Szerkesztőség Csapó-utca 9. sz.
Kiadóhivatal Csapó-utca 9. sz.
Hirdetések a legmérsékeltőbb árszámítás mellett vételnek fel

A színház és az ifjuság.

Debreczen, okt. 11.

A színpadra hozott művek helyes és tapintatos alkalmazása után lehet szó a tanuló ifjuságról, különben csak az erkölcsi érzés elleplezésével említhetjük meg azt, már pedig inkább minden élvezettől foszszuk meg a diákságot, de erkölcsi tisztá érzetét ne bántsuk, mert ez egyedüli sajátja, melyet az édes anyatejjel magába szív. Önkéntelenül is bünt követ el az, a ki azt követeli, hogy a színház a tanuló ifjuság előtt mindenkor nyitva álljon. Ez annyi volna, mint azt mondani a diákságnak, hogy reggel imádkozzék, nappal járjon iskolába s este — szabad a vásár. A szülők nem azért nevelik annyi gyengédséggel szívük vért, hogy az élet tavaszán már hervadni lássák reménységük feslő bimbóját, nem azért nyomja az édes anya tanodába hosszú évre utazó gyermeke homlokára a válás válás fájó buccucsókját, hogy annak helyét a ledérség szeplője mocsolja be, nem azért fárad napestig a családjáért élő-haló atya tömérdek pénzt áldozván gyermeke kiképzetésére, hogy a pénz egy részén mérget vegyen, az ugynevezett színpadi frivolitások mérge alakjában; hanem az erény útján járva szívét lelkét nemesítse, tudományos képzettségével örömet szerezzen, önmagának élet-

boldogságot; az életboldogság pedig nem csupán a szívből, hanem a lélekből is fakad, mert a szív hamar ellángol, de a lélek örök s még megtörve is magasztos lehet. S ha van szülő, a ki hivatását nem képes jól fölfogni, nagyon helyesen cselekszik a tanár, ha a félszeg iránynak utját állja s a gyermek erkölcsének megrontását megakadályozni igyekszik.

A szülők vágya csak az lehet, hogy gyermekeik életboldogságának biztos és megingathatatlan alapot teremtsenek. Ezt korántsem a színház adja meg, hanem a tudományos műveltség. Lesznek, talán éppen a szülők között, a kik azt mondják, hogy gyermekeiket nem akarják zárdailag neveltetni, hanem szabadon, hogy életre való, szemes ember válják belőlük. Semmi ellenvetésünk. Helyes! Korunk éppen az a kor, a mikor szemesnek áll a világ, van az alamizna. De hát hol válik a fiú szemessé? Talán a „Váljunk el” előadásán. Óh! nem, itt legfőlebb szemtelenné lesz. Az életrevalóságot, szemességet is nagy részben az iskolának kell megadni s főképp az okos, helyes irányu szülői, vagy házi nevelésnek; de nem ám a színháznak.

A színpadra kerülő darabok többfélék. Egy fajuk edz, nemesít. Ezek a jó drámák. Másrésztük mulattat, szórakoztat. Ezek a vigjátékok, bohózatok. A legnagyobb rész

a frivolitásban leli bravourját. — Nos hát ilyen előadásokra még a szülő kedvéért se bocsáthatja a tanár tanítványát.

Tagadhatatlan, hogy a színház kellemes időöltés s a színműirodalom oly nemes gyöngyököt tartalmaz, melyeknek fényes jótékony hatással van a kedélyre; de bezzeg az operettek hosszú sorozata, a sok meztelenség és frivolitás, a francia bohózatok pikantériái és trágárságai, ezek biz' nem valók a tanuló ifjuságnak.

A tanári kar tudja, hogy melyek azok a darabok, a melyek a tanulók hazafias érzületére, erkölcsére jó hatással vannak. Valahányszor ezek közül kerül színre, szíves készséggel megengedik az előadásra való megjelenést. Herczeg Ferencz „Ocskai brigadéros”-ának, Katona József „Bánk Bán”-jának előadásán szinte rengett a ház a diákság lelkes tapsától. Volt a színházban elég diák. Igen helyesen. Nagyon szép, jót tanulhat a tanulóifjuság a színházban; de a darabok megválasztását bizzák csak a szülők a tanárokra.

Soha se lobbadozék a szülő a miatt, ha a tanár nem engedi a diákot színházban; jót cselekszenek vele. Nem basáskodás, legkevésbé disznóság; hanem a legatyaiabb, a legjobb indulatu gondoskodás ez.

Tárcza.

A hervadás dalaiból.

I.

Elszállt már a vándor gólya
Melegebb hazába;
Bágyadt fényvel tekint a nap.
Az elhervadt tájra,
A fecske is elköltözött.
Csak szél sir a lombok között,
Szomoruan, fájva!

Tarolt pusztán nem hallatszik
Kolompja a nyájnak;
Apró, ürge kis baránykák
Szűk akotban állnak.
Básan síró szelek fúnak,
Falevelek hullnak — hullnak;
Vége már a nyárnak.

Künn járok az őszi tájon,
S szívem fájni érzem;
A természet ékessége,
Hogy eltűnt egészen! . . .
Allok némán, eimerengve:
Mulandóság jut eszembe
A sárgult levélben.

II.

Kihalt a nagy természetben
Minden öröme, minden élet.
Őszi szélnek fuvalmától
Hirtelenül semmivé lett.

Mintha az a letarolt föld
Az én fájó szívem volna.
Ugy elnézem s úgy hullannak
Könnyeim rá leomolva!

III.

Elhervadt már a rét virága,
Hideg őszi szél fuvalott rája;
Hallgat a lomb; nem zeng madárének;
Messzetájon kihalt minden élet.

A ligetnek kuszált, sárga lombja,
Mintha csak az én bus szívem volna!
Hej, annak is bánatdult kertében
A szerelem elhervadt régen.

IV.

Őszi tájról messzerepült a madár,
Fa levelét zord, hideg szél tépi már.
Szívemet is keseríti a bánat:
Messze hagytam hön szerettet babámat.

Leszállt a nap; besötétült a vidék,
Hegyoldalon a pásztorok tüze ég.
Ezüst-fényű szép csillagok feltűntek,
Hej, de az én szívem buja nem szűnt meg!

Fennt-virrasztok a világos éjszakán:
Gondoloz-e rám, messze hagyott szép babám?
Ha álomra lehajtod a fejedet,
Susoged-e álmaidban nevemet?

Vilkay Zoltán.

A tulipán.

— Megtörtént történet. —
Irta: Szini Péter.

A bazárok előtt tarka vegyületű árúkat
Kínálgatják az „ulcsó Jánosok”.
Odább zsi-
negekre függesztve lengenek a harisnyák

és zsebkendők, meg más egyéb apró dolgok s a nagy zaj, tolongó néptömeg morajába néha a savanyu vizet áruló fiú éktelen kiáltása vegyül, vagy a perezkes megszokott kurjantása:

— Három kifli két krajczár! Egy perez egy krajczár!

Kocsis Mihály végig sétált Serkó komájával a nagy bazar előtt. Ivott egy pohár pálinkát; megevett egy perezet utána s azután tovább lépegettek, mint halászó géme a mocsárban. Mindenik nagy tölgy botot szorongatott markában, mely nélkül a mi jó népünk talán menni se tudna.

Elhaladtak az asztalosok között, illőleg megbámulva a kirakott árúkat; majd a fényesre csiszolt kályhákat szemlélték meg s azután a sátrak felé ballagtak, hol az áhitott köcse volt található.

Szép, napos idő volt. A bazar másik oldalán, az országút mellett süthust áruló s festett italt mérő kofák mérték árúkat. A jó illat, mely párologva szállt szét a ritka levegőben, megcsiklandozta Serkó koma orrát s felemelvén mutató ujját, fontos képpel megszólalt.

— Azt mondanám én, komám, hogy ennélk elébb valamit, vagy mi! A köcse várhat, de az én gyomrom panaszkodik!

— Hájszen menjünk, oszi harapjunk! Ideje is már! Az imént harangozták vót a delet! Bementek egyik sátor alá, hol Serkó rögtön ismerősként telepedett le. Nagy zaj, kedélyes multság volt ottan. Rozmaringgal diszitett kalapa legények gajdoltak különböző szomorú melódiaju nótákat, ezzel akarván jelezni, hogy már ők nem közönséges

A Semsey-pályázat.

Debreczen, okt. 11.

A Magyar Tudományos Akadémia 1890 május 8-án tartott nagygyűlése Semsey Andor adományából pályázatot hirdetett a következő munkák megírására:

1. Tudományos magyar nyelvtan. 2. Magyar irodalom története. 3. Magyarország archaeológiája. 4. Magyarország története. 5. A Szent István koronája alá tartozó országok földrajza. 6. Magyarország közgazdasága. 7. A magyar birodalom geológiája. 8. Magyar ország ásványai. 9. Magyarország flórája. 10. Magyarország faunája.

Az Akadémia összefoglaló kézikönyvet kívánt, s nem csak a tudomány, hanem a művelt közönség igényeit is hangoztatta. A legtöbb mű terjedelmét 150 nyomtatott ívben szabta meg. A pályadíj külön-külön tízezer forint; másodjutalom, az adomány időközi kamataiból, ezerötven forint. Határidő 1895. szeptember 30-ika.

A tíz jutalomtétel közül csak háromra akadt pályázó: egy történet, egy földrajz és egy archaeologia. A két előbbi a bírálók nem ítélték jutalomra érdemesnek; az utóbbinak (szerzője Pulszky Ferencz) kiadták a másodjutalmat.

Az akadémia a pályázatot még egyszer kihirdette 1897. május 5-én. A határidő 1901. szeptember 30-ika volt. Érkezett összesen négy pályamű: két közgazdaság, egy történet (a címét jó előre tudni: Magyarország története az európai vezéreszmék, intézmények, események világításában) és florisztikai kézikönyv gyanánt. A kertészet, szőlőművelés és fatenyésztés című kézirat.

Mindebből az látszik, hogy Semsey Andor jutalmára teljes tizenegy év alatt Ma-

gyarország nyelvészei, irodalomtörténetirői, geológusai, mineralógusai, botanikusai és zoológusai egyáltalán nem pályáztak. A most versengő pályaművek között a két közgazdasági munka az, melynek komolyságát idig nincsen ok kétségesnek itélni. Nem lehetetlen, hogy az egyik megnyeri a jutalmat a másik pedig a mellékjutalmat. Ez esetben a Semsey-pályázat gyümölcse, tizenegyévi magyar tudományos munkának utána két közgazdasági kézi könyv és az öreg Pulszky hiányosnak ítélt archaeológiája. A többi nyolcz tudományág teljes meddő. Mintha nem is volnának ez országban olyan emberek, akik ilyesmivel foglalkoznak.

Pedig vannak. Epp e tizenegy év alatt olyan művek keletkeztek, amilyen a tizkötetes millenniumi történet. A Boöthy Zsolt-féle, immár két kiadást ért irodalomtörténet és a magyar Brehm, mely a mellett, hogy leírja az egész állatvilágot, a hazai faunának teljes ismertetése is. Ezek, igaz, számos társszerzőnek művei; de ez nem bizonyítja a munkások hiányát: sőt! Vagy még azt a bohóságát kérdezhetjük: miért nem álltak össze ugyanezek az urak megírni a Semsey-könyveket. Komolyabb kérdés: miért nem dolgozott az a többi derék szakemberünk, aki e tizenegy év alatt bizony nem heverészett hanem számos munkával bizonyította be, hogy tudna írni olyan összefoglaló könyveket.

A válasz meglehetősen prózai; de világos, mint a kétszer kettő. Először is senki sem akarja magát egy pályázat eshetőségeinek játékszerévé tenni. Hátha kárba vész az egész nagy munka, ezer ok közül egyből Másodsor száz-százötven nyomtatott ívért a mai világban kevés tízezer forint; anekdotagyűjteményekért is kapni csaknem ennyit, s ez nem is örök ár. Itt meg örök árról

Végre egynél megállapodott Serkó. Felemelte a földről, végigtekintett rajta. Megnuzogatta a szórát belől; kiforgatta, beforogatta, felemelte meg letette, hogy milyen sulya lehet; majd a czifra kiabrázolókat tette figyelmé tárgyává, aztán benyult az ujjába s hamarosan kirántotta kezét. Ekkor a saját ujját nézte végig, hogy nem ragadt-e rá sok szőr a köczéből. Kocsis Mihály meg nézett nyitva feledett szájával Kénytelen volt meghajolni ennyi tapasztalat előtt.

— No, komám, ez jó lesz! — szólalt meg Serkó. — Próbálja csak fel!

Kocsis Mihály hirtelen bele bujt a bőrbe, Serkó meg háta mögé állt s úgy igazgatta el rajta. Előbb felrántotta a köczét, majd alulról húzta meg erősen, hogy a jámbor ember csaknem hanyattvágódott. Ekkor hátba csapta érdes tenyerével a tulipános készítményt s felrikkantott:

— No, ez úgy áll, mint a parancsolat!... Osztán mire tartaná ezt az ur? — fordult a szücsmesterhez.

— Ennek a bőrnek tíz forint az ára! — felelt a szücs.

Serkó még egyszer körültapogatta a kezét; összenyomkodta kezei között a bőrt, azután fejet csóvált s fitymálólag mondá:

— Már hogy ennek la? ... Mit képzel az ur! ... Hájszen nem esináljuk mi a bankót!

— Nézze körül azt a köczét, milyen munka van azon!

— Munka, munka! ... Lejebb kezdőnk tán az alkut!

halandók, hanem oly megtiszteltetésben részesültek, kikre holnap az uniformis kerül.

Kocsis Mihály bámult; megevett egy darab sütit s azután megint ivott, Serkó kínálta a festett pálinkából. Azt sem tudta, mit csinál, csak ösztönszerűleg követte Serkó utasításait. Serkó pedig olyan természet volt, hogy szeretett elidőzni a tele pohár mellett. A régi virtus még most is erősen működött benne. Egyszer azon vette észre Kocsis Mihály, hogy az ő Serkó komája is dalolni kezd; összetapsol a kezeivel, megveregeti csizmaszárait s tánczra perdül a sátor alatt.

— Ugyan, komám, — képedt el a jámbor Kocsis. — Már mire való ez a teke-tória?

— Ej, haj! Tyuhaj tyu! — ugrándozott Serkó.

— Hagyja el, az Isten áldja meg! — kérlelte Kocsis. — Vegyük meg előbb a köczét s azután inkább visszajöhetünk. Mit szól a feleségem, ha megtudja!

De bizony Serkó nem egy könnyen futda szokott medrébe terelni kedve kiadott folyóját. Már még a kofaasszonyt is megölelte és tánczra akart vele perdülni. Kocsis csak alig tudta kirángatni a teberna alól.

— Ejh, mit fél, koma! Hát olyan ördögi munka egy köcze megvétele? ... No, meny nyünk hát! ... Meglássa csak, olyant választunk, mint a pinty!

Lenn a földön, széles gyékényre lefektetve, ott heverték a drága juhbőr készítmények. A két koma odalépett a gyékényhez és sorba tapogatták a tulipános bérőket.

van szó. A pályázat szabályaiban ez van: A jutalmazott pályamű a szerző tulajdona; ha azonban egy év alatt a kiadás iránt nem intézkedik, a kiadás joga az Akadémiára száll. Méltóztatik ezt érteni? Nem elég, ön szerző. hogy dolgoztál és kockáztattad munkádat; de azon koszorusan rohannod kell kiadót keresni, aki százötven iv geológiát, mineralogiát kinyomtat, s ha 365 nap alatt nem találsz ilyen örültet vagy szentet, szerzői jogod elvesz, s haláloed után fiad ötven esztendeig busulhat azon, hogy nem voltál szerencsésebb kiadóvadász.

Csoda-e, hogy okos ember az ilyesmibe — mai magyarsággal szólván — nem igen megy bele. Hogy a tudósok inkább biztos és jól honorált munkára szövetkeznek. S hogy ama nagyszerű alapítvány meddön kamatozik valami pénzintézetben, a magyar tudományosság pedig hiába várja azokat a nagyrészt valóban szükséges kézi könyveket.

Mind ennek az az egy orvossága van, amelyet már 1897-ben is eleget ajánlottunk, titkos pályázat helyett nyílt tervet alapján való megbízás, ami pedig a szerzői jogot és a kiadást illeti: elfogadható szerződés. Valamint az Akadémia nem lép e térre, a Semsey pályázat meddő marad, s a magyar flóra kézikönyve gyanánt pályázó kertészeti füzetek mellé még kaphat mineralogiákat, melyek a spanyolviaszgyártás compendiumoi, továbbá a Zivuska Jenő tragikumával foglalkozó irodalomtörténeteket valamint a poloskairtásnak szentelt zoologiákat.

Szélahamos vőlegény.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, okt. 11.

Egy Molnári vasmegegyei községbeli családhoz nem régiben egy fiatalembert vezet-

— Nem kezdjük biz azt, barátom! Egy ilyen bőrnek meg kell érni tíz forintot! Kocsis, ki ezalatt levetette a köczét, szótlanul hallgatta az egyezkedést.

— No, szólok egyet! Adja csak az ur a kezét! Hát tudja mit: hét forint lesz az a köcze!

Nagyot csapott a szücs kinyújtott markába, ki hirtelen visszakapta kezét.

— Rendes árát ígérje, barátom, ha venni akar! — mondá szeliden. — Nem jöttem én ide tréfálni.

— Hájsz' én se! Itt a komám, vevő szándékkal van! Hát tudja mit no! Adunk még hozzá ötven krajczárt!

— Ne hatosoljon, az Isten áldja meg! Ha kell a nyolcz forintért, vigye el, de alább egy krajczárral sem adom!

Serkó ismét felemelte a gyékényről a köczét, körültapogatta megint Odatartotta a nap felé, úgy vizsgálta jobbról balról.

— Könnyű nagyon, csak azt nem szeretem benne. A szőre sem valami állandó, nagyon hull. Ki a feki tudta így kiabárolni?

— Arról jót állok, hogy nem rossz portékát vesznek! Ha vevő szándékuk van, ne fukarkodjanak egy pár hatoson! — mondá a szücs.

A két ember összenézett. Szemeik egyenlő hunyorítása jelzé, hogy teljesen egyetértettek.

(Folyt. köv.)

tek be, aki nezsideri születésű, vagyos kereskedőségnek mutatta be magát. A jómodoru fiatalembert az egész család szívesen fogadta.

Addig addig barátkoztak, míg végre a fiatal kereskedőség, aki állítólag mostanában készült önálló üzletet nyitni, megkérte a házigazda csinos eladóleányát. A szülők nem ellenkeztek, a leány is vonzódott a fiatalemberhez: az lett tehát a dolog vége, hogy az ifju kereskedő eljegyezte a leányt.

Időközben a vőlegény azzal a kéréssel fordult a család tagjaihoz, hogy váltsák föl a nála levő ezrest, mert aprópénze elfogyott. Mivel pedig a leendő rokonok kezénél nem volt annyi pénz, hogy fölválthatták volna a tekintélyt keltő bankót, pillanatnyi aprópénz zavarának enyhítésére, leendő apósától 50 koronát, az egyik sógorjelöltől 30 koronát kért kölcsön azzal az ígérettel, hogy Szombathelyen fölváltatja az ezrest és még onnan megküldi tartozását.

A bizó család a legnagyobb készséggel nyitotta meg az erszényét az urias vőlegény előtt, sőt az apa a leendő vő hozzászólására abba is beleegyezett, hogy a lányát elereszse a vőlegénnyel, aki állítólag anyjának akarta bemutatni a menyasszonyát.

Az apa befogatott és kocsin küldte be a jegyespárt Szombathelyre, honnan ezek állítólag Nezsiderbe voltak utazandók.

Szombathelyen aztán a vőlegény a Sárbariba-szállóba vitte menyasszonyát, ahol nászuton levő fiatal párnak nézték őket. Ugy is írták be magukat a bejelentő-lapra, mint férj és feleség.

A menyasszony napról napra várta a Nezsider felé való elutazást, de a vőlegény folyton csak azt hajtogatta, hogy nem tudják felváltani az ezrest, addig pedig nem tud innen elmozdulni.

Egy egész hétig turbékolt a szerelmes pár és egyre másra csinálta az adóságot. Mikor azután a szállodai számla csinos kisösszegre rugott, a vőlegény azzal a hírrel jött haza, hogy az ezres bankóját elvesztette. Futott a rendőrségre, hogy ott bejelentse kárát, azután pedig azt mondta a menyasszonyának, hogy elmegy Nezsiderbe a anyjához pénzért.

El is utazott — és még maig se tért vissza. A szegény megcsalt leány várt egy darabig, de mikor már a szállóban fölmondták neki a hitelt, fölkereste Salamon Frigyes ügynököt, egyetlen helybeli ismerősét és elmondta neki az egész dolgot.

Salamon azonnal sürgönyözött Molnáriban az apáért, aki azonnal bejött és haza vitte a leányt. A furfanges vőlegényt most a rendőrség körözi.

Öngyilkos postatiszt.

Száz korona miatt.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, okt. 11.

Temesvárott, a mint lapunknak írják, öngyilkossá lett egy postatiszt, mert hivatalában száz koronányi tévedés csuszott számadásai közé. Az öngyilkosságról ezeket írják:

Wetzler Miklós harminkilencz éves, nős postatiszt szombaton délután öt óra tájban a mehalai uton egy terebélyes akácfa alatt forgópisztolyal kétszer löbelőtte magát és azonnal meghalt.

Az öngyilkosságot először egy arra haladó dohánygyári munkásné vette észre ki nyomban jelentést tett az esetről a rendőrségnél.

A kerületi orvos intézkedésére a holttestet beszállították a belvárosi temető halottas kamarájába. A halott zsebeit kikutatván, nála semminemű irást, vagy levelet nem találtak, mely az öngyilkosság okára világot vetne. Találtak nála 9 kor. 42 fillér készpénzt és egyéb semmit.

Az eddigi nyomozás folyamán csak annyit sikerült megállapítani, hogy a szerencsétlen ember, ki a főpostánál az utalvány feladási pénztárt kezelte, néhány nappal ezelőtt száz korona tévedésnek jött nyomára, melynek okát, daczára szorgos kutatásainak, nem sikerült kiderítenie.

A szerencsétlen postatiszt, ki azonnal jelentést tett a hiányról főnökének, azóta a kinok-kinját állotta ki. Kétségbeesése még növekedett, fegyelműtől félt. Lelkét mardosta a fájdalom, mert abban a hiszemben élt, hogy most már ő becstelen. Előjárói talán sikkasztónak tartják, miért talán el is fogja veszteni kenyereit.

Sirva panaszkolta el baját a feleségének, ki igyekezett enyhíteni fájdalmán. Nem használt. A szegény ember csaknem megőrült határtalan kétségbeesésében, Két óra-ker elment hivatalába s azt mondotta nejkének, hogy ma ne jöjjön érte, mert ugysem fogja őt találni.

Kévéssel öt óra után egy rendőr vitte meg először a hirt a szerencsétlen asszony-
nak lakására. Az asszony kétségbeesésében ájultan rogyott az egyik elősiető szomszédnő karjaiba.

Watzler végzetes tettével feleségét és két kiskoru gyermekét a legnagyobb nyomorba sodorta. A szerencsétleneknek még nyugdíj-jogosultságuk sincsen, mert az elhunyt még nem töltötte be tizedik szolgálati évét. A szerencsétlen család iránt városzerte nagy részvét nyilvánul.

Tegnap érkezett szerencsétlen fia ravatalához megtört édesapja is, ki a temetésre vonatkozó intézkedéseket megtette.

Kit hol válasszanak meg.

A választásokkal készen lennénk, most már bajos lenne azok bolygatása, hogy ki melyik kerületbe való?

A H—k egyik barátjától a következő elmes egybeállítás közli:

Mameluknak Magyar-Igen, — Herber-
teknek Tata, — váltó-lyvagnak Girált, —
embernek Ugra, — kártyásnak Nagy Disznód,
— művésznak Szobráncz, — geologusnak
Mező Tur — párbajhősnek Karczfalva, — a
ki korneij anuak való Rum, vagy Fucze-
hely — aki koresolyázik annak Siklós, —
aki a virágot szereti annak jut a Gyoma —
akinek erős karja van menjen Kőbányára
— aki nem magyar, az Lengyeltót — akit
kibuktat Nagyvárád; elég annak Kisvárdá
— aki számár annak való Fülel — aki nem
ember az Nagybarom — Osztonde helyett
elég neki furdésre Oköri tó — aki veszteget
az a m. kir, Kuria szemében Ludas, — a
kinek kikapós a felesége, Szarvas, — a ki

játékos, annak Teke, — Pichler Győzőnek
Felső-Eőr. — a ki kártyás, azé a Tét, — a
ki régi ember, annak van Ó Becse, — a ki
rendőr, az Poroszló, — katolikusknak Pápa,
— vitéznek Dárda, a ki jó uton jár, Kövesd
— a szelid embernek Báránd, — ravasz a
Szász Régen, — a ki halász, Halas, — a ki
madarász Madaras, — a ki agrár, azon
Tisza . . . Lök, — a ki tornász, annak Torna
— a ki színész, azé Szin, — a ki szerelmes
azé M. kisasszony. vagy Olasz Liszka — a
kinek nem kell aszfalt, azé Sárvár, Sáros,
Sárbogárd, Sárkeresztur, a kinek fáj a lába.
övé Szék és Segesvár, — ki pap, annak
szentes, — a vadászó Lövd, — a ki bukk,
annak Baja. — a ki valahonnan kibukott,
Ujvidék, — Molnár Jánosnak Keresztény-
Sziget, — inyencznek Sal(á)ta, — szomba-
tosnak Szombathely, — regále-bérlőnek Mád
— a ki nem Heves, annak Békés, a válasz-
tóközönség pedig valamennyit . . . Turfa!

A hipnózis és a büntető törvényhozás.

Debreczen, okt. 11.

Az antropológusok nemzetközi kongresszusa azt tűzte ki céljául, hogy tanulmányozni fogják a törvény elé kerülő bűnösöket s így talán apaszthatnak a bűnösök számán.

A kongresszus négy esztendőnkint tartja nagyüléseit. Már jártak Rómában, Párisban, Brüsszelben és Genfben; utolsó nagy gyűlésük most volt Amszterdámban. Az olasz és francia tudósok vitatkoztak a született bűnösök az eleven elkárhozottak annyit vitatott kérdéséről.

Lombroso és tanítványai szerint tömérék a született bűnösök száma, öröklök a bűnre való hajlandóságot hivatások a bűn, mint a bűn, mint a hogy a zenére, festésre énekre, poézisre való hivatással születik valaki.

Lombroso azt tanítja, hogy az ilyenek könnyen felismerhetők sajátos koponyájuk és jellemző arckifejezésük révén, — aki nem ilyen, az csak alkalmi bűnös tehát javítható míg amazok javíthatatlanok.

Lombroso tanait erősen megtámadták az eddigi kongresszusokon; hisz ha elfogadnók az ő elméletét az emberiség egész osztályaitól vonnók meg a jogot ember voltukhoz s veszedelmes fenévadaknak kellene tekintenünk őket.

Lombroso nem tágit, minden gyűlésen bizonyítja az ő igazát, — most már, Amszterdámban, alig hallgattak rá: elmélete teli van ellenmondásokkal; számtalan becsültes ember koponyájára ráillenek az ő méretei s van akárhány gázember aki az ő elmélete szerint ártatlan. Egyéb tanácskozásák során arra a közös véleményre jutott a kongresszus, hogy a bírák, többnyire tulságosan hajlandók bűnöst látni ott is ahol csak beteggel van dolguk. E betegségeket gyógyítani kellene a helyett, hogy a börtönben csak még betegbobbé teszi őket a társadalom.

Kiváit érdekes volt a bűnös gyermekek ről folytatott tanácskozás. Mvról-évre több gyermek kerül törvény elé s méltán ijednek meg ezen a társadalmi védekezés emberei.

Paul Garnier, a párisi rendőrségi kórház igazgató orvosa szolgált ijesztő adatokkal: évről-évre több a kiskoru gyilkosok száma s mind fiatalabbak valóságos gyerekek ontják a vért; Garnier szentül meg van

győződve, hogy ennek okát az iszákosságban kell keresnünk; a családban, kivált a nagy ipari központok züllött családi életben kapja a galád példát a koravén gyermek.

Jules Voisin megfigyelései szerint a javítóintézetbe került bűnös gyermekek nagy része epileptikus, hiszterikus, beteg elméjű, satnya sőt erkölcsi örült — tehát ezek inkább kórházba, — mint javítóintézetbe valók.

Legnevezetesebb azonban Berillon orvos a párizsi örült háza főfelügyelőjének a Revue de l'hypnotismn igazgatójának az előadása és javaslatja volt. Tapasztalására hivatkozva az bizonyította, hogy a rosszra, a bűnre való hajlandóságot híznotizálással lehet és kell gyógyítani; ismertette az eljárási módokat, amelyeket alkalmazott tolvaj hazug perverzus hajlandóságú gyermekekkel szemben abban a hipnopedagógikus intézetben, amelyet 1888-ban ő alapított.

Az eredmény igazán dicsőségre válik a francia pszikoterapiának s nagy elismerései fogadta Berillon javaslatát a kongresszus is.

N A P I H I R E K.

— **Előfizetőinkhez.** Tisztelettel kérjük előfizetőinket, sziveskedjenek a következő évnegyedre előfizetéseiket megújítani. Kérjük azokat is, kik a lap árával hátralekban vannak, sziveskedjenek ezt mielőbb beküldeni, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjenk.

— **Választási mozgalom.** A III. kerület szabadelvű választói a győzelem reményével tekintenek a 17. évi tartandó pótválasztás elé. A pártirodában pezsgő élet uralkodik s a mióta a Szabó Kálmán párt egyrésze csatlakozott hozzájuk, egész bizonyosra veszik győzelmüket. Az elv fenntartása, a szabadelvű zászló győzelemre vitele meg is követheti minden szabadelvű érzelmi polgártól, hogy a választás napján részt vegyen a küzdelemből és szavazatával a szabadelvűpárt jelöltjét, Dobiecki Sándort, támogassa. A pártnak elsősorban nem a személyre, hanem az elvre kell tekintettel lenni. A szétválott, de most újra egybeforrott pártnak, ha az elv érdekében összetart, bizonyos lesz a győzelme.

— **Városi közgyűlés.** Ma folytatták tovább a tegnapi felbemaradt ügyek tárgyalását. A gyűlés tagjai ma már megülehetős csekély számban jelentek meg és gyorsabban haladtak a tárgyaláson végig. A költségvetés leterjesztése után a város világitása költségvetését tárgyalták és fogadták el, majd apróbb ügyek kerültek elő, melyeket egyhangú határozattal hagytak helyben.

— **Választási értesítés.** A pótválasztásra vonatkozólag a központi választmány határozatából a következő értesítést bocsátották ki:

A központi választmánynak 99—1901. kpv. sz. határozata folytán ezennel közzhírre tételük, hogy miután Debreczen sz. kir. város III. kerületében a folyó évi Október hó 2. án tartott általános képviselő választás alkalmával a három jelölt közül a szavazatok általános többségét egyik sem nyerte el — a két legtöbb szavazatot nyert Dobiecki Sán-

dor és Dr. Varga Lajos jelöltekre az 1874 : XXXIII. t. cz. 82. §-sa értelmében az újabb szavazás elrendeltetik és az 1874 : XXXIII. t. cz. 57. §-a alapján a választás napján a folyó 1901. évi október 17-ik napja csütörtök tüzetik ki.

A választási eljárás reggel 8 órakor veszi kezdetét.

A választás helyéről kitézetik: a Kossuth utcai választók részére a vármegyeház földszinti terme, a Varga-utcai választók részére a vármegyeház emeleti közgyűlési terme.

Az 1873 : XXXIII. t. cz. 58 és 59. §-ai alapján a választási elnök, szavazatszedő küldöttségi elnök és jegyzők, valamint ezek helyettesei megválasztottak. A választási elnök: Dr. Tüdös János, aki egyszersmind a Kossuth utcai szavazatszedő küldöttség elnöke is, jegyző: Dr. Hegedüs Jenő; második a Varga utcai szavazatszedő küldöttség elnöke: Dr. Popper Mór, aki a választási elnököt akadályoztatása esetén helyettesíti. Jegyző: Takács Bálint. Helyettes elnökök: Vadon Sándor és Kubay Alajos. Helyettes jegyzők: Dr. Tóth Emil és Trázy László.

Választójog csak személyesen gyakorolható. A szavazás nyilvánosan, élőszóval történik.

Az igazoló jegyek, melyek a választás alkalmával a választási elnök felhívására előmutatandók, az illetőknek előre fognak kézbesíteni.

A választóknak a választásnál semmi nemű fegyverrel vagy bottal megjelenni nem szabad.

Kelt Debreczen sz. kir. város központi választmányának 1901 október 3-án tartott üléséből.

Simonffy Imre m. k. Szabó Kálmán m. k. kir. tan. köz. vál. elnök. köz. vál. jegyző.

— **Miniszteri körrendelet** ment szét a közgazdasági bizottságokhoz, melyben a kultusz miniszter tudatja, hogy az idén ismét szaporítani akarja az eddig oly nagy sikert aratott gazdasági iskolák számát. Még pedig önálló gazdasági iskolák felállítását tervezi, melyhez az a feltétel, hogy 20 hold telek és 18 ezer korona költséget ajánljon fel az illető község. A kultuszminiszter januárban 4-ét, a jövő szeptemberben pedig 12 új intézetet akar felállítani.

— **Árverés a vasutnál.** A vasuti kocsiban és állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u: m: bőröndök, táskák, kalapok, esernyők, botok, ruha és fehérneműek stb. Debreczen állomás podgyász felvételi helyi ségében 1901. évi Október hó 29. án d. u. 2. órakor kezdődő nyilvános árverésen elfognak adatni, s az így begyűlt összeg a szegény alap javára fordítatik.

— **A könyörülő szivekhez.** Sorsüldözött nő ki magánosan, kezemunkájából tartja fenn magát s emellett gyógyíthatlan betegségben levő nővérét is ápolnia, orvosoltatni kell, hogy segélyben részesüljön. A segélyadóknak lapunk szerkesztőségébe küldendők.

— **A közös hadsereg tenyészlóvai.** Ismertes dolog, hogy Darányi földmívelésügyi miniszter a gazdák testületében sokszor elhangzott óhajásokhoz képest a közös hadügyi miniszteriumnál kieszközölte, hogy a katonai kiselejtezett de tenyészételekre alkalmas lovakat 100 korona vételárban a gazdák megvehessék. Ilyen osztályozás lesz e hó 16. án Nagyszébenben, a mikor érdemes kis te-

nyésztőknek a tenyésztése alkalmas lovak ki fognak a 100 kor. vételár lefizetése mellett osztatni.

— **Váltóhamisító főhadnagy.** Pécsről — írja az E—s — nagy feltűnést kelt egy ottani fiatal főhadnagy váltóhamisítási ügye. — A szomorú szenzáció hőse Csiszterer Mihály, ki még nem rég a pécsi honvédhadapródiskola tanára volt főhadnagyi rangban. Onnan váratlanul a soproni hadapródiskolához helyezték s ekkor azt beszélték, hogy adós ságai miatt kellett Pécsről távoznia, a mi a sok mulatozásnak és főleg a cigányzenének — a mit különösen nagyon szeretett — volt a következménye. Egy ideig nem beszéltek aztán többé a mulatós tisztról, míg most kiderült, hogy bűnös váltómanipuláció útján szerezte a pénzt a mulatósokra. Csiszterer ugyanis több pécsi barátja nevére mintegy 8000 forint erejéig váltókat hamisított, melyek most lettek esedékessé. Sopronból könyörgő leveleket irt az illetőknek, hogy cseréljék ki a váltókat saját aláírásukkal, de azok e helyett feljelentették az esetet a katonai parancsnokságnál, mely a főhadnagy ellen szigorú vizsgálatot indított.

— **Betörés a Battyhányi utcán.** Vakmerő tettét követett el tegnap éjjel Fehér Imre 14—15 éves rovott multu suhanc. Ugyanis 10 és 11 óra között a város közepén a rendőrség szomszédságában a Battyhányi utca 12 számú ház egy nyitva felejtett ablakán, Virányi Gyula garcon lakásába behatolt. A szoba elkülönítve állt a szobáktól és így törénhetett hogy a lakók mit sem vettek észre. A tolvaj hogy észre ne vegyék még lámpát mit sem gyújtott hanem a gázlámpa fényénél dolgozott. Hirtelen összepakolt a csak a szeme meglátott. Mikor már minden elvihetők össze pakolt. A csomagot kidobta az utcára és maga is utána ugrott. Tizenegy óra után hazajött Virányi Gyula Alig, hogy lámpát gyújtott mindjárt észrevette a betörést a szobában lévő nagy rendtelenségből. Rögtön a házi gazdájához Antal Vinczéhez sietett és ketten főmeatek a rendőrségre. Ott nagy volt a meglepetésük mikor az ellopott tárgyakat már ott találták az elfogott tolvajjal együtt. Ugy esett a dolog, hogy mikor Fehér Imre a Sarok utcán ment a rendőri járattal találkozott. A rendőröknek feltűnt a nagy csomag cipő ember és letartóztatták. Fehér Imrét a rendőrségnél lezárták.

— **Eltűnt cifra szűr.** Nagy riadalmat okozott tegnap Csapó utca 27 számú háznál Doró Bálint esete. Ezen az udvaron szoktak ugyanis megszálni. A keskeny de hosszú udvaron 15, 20 szekér néha. A szekerek között volt a Doró Bálint is. Dorónagyon elehetett fáradva mert alig esteledett be már mélyen aludt. Alvása közben valaki levette róla a rá terített cifra szűrét. Reggelre kelve aztán észrevette, hogy a szűr eltűnt. Rögtön elkezdett lármázni, úgy hogy az egész ház össze futott. Az esetről a rendőrség is tudomást vett ahonnan Szőcsren-dőrbiztos ment ki a nyomozás megejtésére. A nyomozás meglepő eredményre vezetett mer, mert Szőcs biztos ugyanis megtalálta a szomszéd ház kertjében, ahol tréfából rejtette el valaki. Doró Bálint most azon tori a fejét, hogy vajjon ki lehetett az a ki őt így megrévalta.

— **Az eltévesztett pof.** Tegnap este vídám hangulatban tért hazafelé földi porsátórárt védő szállására a Csók utcán Tóth Károly napzamos. Mikor egyik kapuhoz ért hirtelenében egy sötétben rejtőzködő alak ugrott elő s irtóztató pofont csattantott a jókedvű Tóth Károly baloldali ábrázatára. A nem várt meglepetéstől egy ideig tétlenül

állott meg Tóth, de hirtelen magához tért és megragadta a menekülni készülő pofozkodót, aki rémületében kivallotta, hogy a kurtált csemegét nem neki szánta. Tóth azonban nem érte be ezzel a mentegetőzéssel, hanem a pofozkodót belenyomkodta egy pocétába, hogy szemé szája telt lett a zöldes bevonatu hig lével. Azután — mint ki dolgát jól elrendezte, tovább lépegetett az esemény színhelyéről.

— A kapitány előtt Rosz fát tett a tüzre Veres Mari. Éjjeli csavargásban találta a rendőrség s bekísérte a kapitány ur elébe.

— Mit csinált megint? — rivall rá a kapitány.

— Nem csináltam én semmit! — védekezik a Mari.

— Hát akkor miért esavarogtál?

— Nem csavarogtam én, kéremalásson!

A jó Istenemre hivatkozom, hogy a szállásom felé igyekeztem!

— Eh, mit beszélsz itt? Mit hivatkozol a jó Istenre? Azt én nem idézhetem meg, hogy tanuskodjék melletted!

— **Alomkórság.** Az alvásnak egyik leg sajátságosabb formája az afrikai alomkórság. Némely orvos azt állítja, hogy azt a betegséget a mértéktelen tubakozás okozza; a benn születtek ugyanis ez alomgerjesztő növénynek porrá zuzott leveleit szippantják föl. Mások szerint egy kékszinű rovar csipése okozza, vagy a moszkitek szurása: Olyan mély ez az alom, hogy nincs az a költőgezés, mely véget vetne neki és a legtöbb esetben halállal végződik. Az alvás mérge csak évek múlva jelentkezik, de tüneteit a szakértő már jóval előbb felismeri. A beteg nem érdeklődik semmi iránt, ereje csökken, étvágya hanyatlik, de a szomjusága napról napra fokozódik és egyáltalában nem csillapítható itallal. A vége az, hogy elsorvadva, testében tökéletesen elcsigázva lelkének és szellemének minden működésében, összeszerkeskad és kataléptikus alvását a halál váltja fel. Arra is volt már akárhány eset, hogy valamely izomnak hirtelen megbénulása okozta a letargiát.

— **Egy község pusztulása.** Liptószentmiklósról írják: Fejérvatai községet (Liptó Rózsahegy mellett) nagy tűz csaknem egészen elpusztította. A tüzet burgonya sütő kis gyermekek okozták gondatlanságból. Nehány épület kivételével az egész falu leégett. Elpusztult 207 lakóház és egyéb épület mindennel, ami benne volt, 8 tehén, 17 juh és 10 sertés, valamint sok élelem és takarmány. A kár körülbelül 310,000 korona. Ebből csak 8000 korona érték van biztosítva. A nyomor nagy. Az alispán pillanatnyi segítségül néhány száz forintot osztott ki az égettek között.

— **A hátszegi postalopás feltései.** A hátszegi rendőrség értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy a postalopással Mikanda Péter postakocsisnak, a kit már letartóztatták, a szeretőjét, Pajor Róza cselédet és egy olasz munkát gyanúsít. Ezek a postalopás hajnalán elutaztak Hátszegről és valószínűleg Olaszország felé vették az utjokat. Az ellopott összeg 14 ezer 700 korona készpénz bankjegyekben. A rendőrség intézkedett, hogy ha ne talán Budapesten utazának keresztül elfoghassa a szökevényeket.

— **Önként élethossziglani fogságban.** Miss Sarah Howellnek hívják azt a nőt, ki majd egy félszázadig volt saját akaratából fogságban. A keionez női, ki negyvenhat év óta nem hagyta el lakását, a napokban holtan találták szobájában. Mint husz éves viruló szép hajadon egyszer kijelentette volt ismerőseinek, jó barátainak, hogy fogadalmat tett: szobájának küszöbét soha többé át nem lépi. Természetesen mindenki mosolygott ezen az elhatározáson, mert az egészet mulé szeszélynek tartották. De hetek és hónapok múltak és Howell tényleg nem távozott egy percre sem a szobából, hasz-

talannul kért, könyörgött az egész rokonság. Mikor pedig a rendőrség közbenjárását akarták igénybe venni, Howell Sarah kijelentette, hogy öngyilkos lesz, ha erőszakot használnak. Senki sem tudta mi indította erre a különös elhatározásra a szép és gazdag fiatal leányt. Mindenki szerencsétlen szorohmat gyanított. A magányba vonult leány ez idő alatt apáczaéletet élt. Egyszerű szobájában egy asztalon és ágyon kívül néhány szék és egy harmonium volt, amelyen órák hosszat játszott vallásos énekeket. Biblián és a klasszikus írókon kívül mást nem olvasott. Mindig jókedvű volt és látogatóival szívesen, vidáman elbeszélgetett. Arra a kérdésre, hogy miért tölti így elzárkózva életét, mosolyogva annyit válaszolt: ez csak reám tartozik. Érdekes, hogy jóllehet levegőre sohasem ment, mozgást nem tett, arczzsine üde maradt, és egy ráncz sem volt rajta. Egy nap sógornője, ki látogatóba ment hozzá, halva találta. Szív-szélhűdés ölte meg.

— **Szathmáry életéből.** Rajongó szerete tének, melylyel a színi pályán csüggött, nem egy páratlan alakítása örzi emlékét. De kényes is volt az önérzete. Egy szó elég volt, hogy megbántsa.

— Debraczenben egyszer megszólította Teme sváry Lajos igazgató, hogy ne tulozzon, hanem mondja csak el a szerepét. — A »Szamár börtön« adták. Szathmáry híven úgy tett, a hogy az igazgató mondta. Megált a sugólyuk mellett és akár egy iskolás gyermek elmondta gépiesen egy folytatában a szerepét.

A színészek nem tudták a dolgot mire vélni. Az igazgató dühtől tájékozva rontott fel a nézetérről;

— Szathmáry! Mit csinál maga?

— Elmondtam a szerepemet, — válaszolt Szathmáry, naiv meghunyászkodással. — Ez igazgató alig tudta megkérlelni, hogy visszatérjen a színpadra.

A gróf Lónyay-par elválása. Bécsből feltűnést keltő és szinte hihetetlen hírt közöl velünk egy előkelő s udvari dolgokban rendszeren jól értesült forrásunk. Eszerint udvari körökben, mint bevégzett dolgot emlegetik Stefánia főhercegnő és gróf Lónyay Elemér elválását. A szakítás már régebben megtörtént közöttük — mondja a hír — s a nyilvános elválást eddig csak bizonyos tekintetek miatt halasztották el. — De az elválás azonnal megtörténik, mielőtt rá a kellő formát megtalálják.

Azt hiszik, hogy a gróf Lónyay-párnak az a terve, amely szerint állandó lakóhelyét Angliába teszi át, ezzel a való szándékkal függ össze, mert ott kevesebb feltűnéssel történhetné meg a tényleges elválás, ami az angol törvények szerint könnyebben is megy. A szakítást hír szerint gróf Lónyay Elemér kezdeményezte.

Igy szól a meglepő hír amelyet forrásunk megbízhatósága iránt való minden tiszteletünk mellett is szinte hihetetlennek kell tartanunk. Hisz mindenki emlékszik még azokra a küzdelmekre, amelyeket a grófi pár vívott a társadalom és az udvari társaság előítélleteivel s a melyeken végre is csak az az igazi szerelem győzedelmeskedhetett, amely előtt meghajolt maga a király is, beleegyezését adva a rendkívüli házassághoz.

Azóta semmi sem zavarta a házastársak boldogságát és semmi külső jell sem vall arra, hogy történt volna közöttük valami, ami erre a súlyos lépésre készíthetné őket. Sőt ellenkezőleg, ami hír életmódjukról kiszivárgott, mind azt mutatta, hogy a grófi pár zavartalan boldogságban él elvonultságában amelyből nem is szándékozik kilépni.

A hír tehát méltán megdöbbenést fog kelteni mindenfelé, legkivált Magyarországon, hol gróf Lónyay Elemér és Stefánia főhercegnő házasságát lelkes örömmel fogadták.

Színház.

Színházi műsor.

Pénteken, okt. 11 én »A« bérletben, újdonságul először: A tartalékos férj. Bohózat 3 felvonásban. Írták: dr. Guthi Soma Rákosi Viktor.

Szombaton, okt. 12 én »B« bérletben másodsor: A tartalékos férj.

Vasárnap, okt. 13 án, délután 3 órakor Kuruczfarang. Énekes színmű 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerette: ifj. Bokor József. Este fél 8 órakor bérletszünetben: A Vizözön. Vig színmű énekekkel és tánczokkal 5 felvonásban. Irta Csepreghy Ferencz. Zenéjét szerette Puks Ferencz.

Hétfőn, október hó 14 én, bérlet 12 ik szám »C« — A király mulat. Regényes színmű 5 felvonásban. Irta: Hugó Viktor. Fordította: Ifj. Szász Károly.

Kedden, október hó 15 én, bérlet 13 ik szám »A« — Napfogatok. Operette 3 felvonásban Irta és zenéjét szerette: Ifj. Bokor József.

Szerdán, október hó 16-án, bérlet 14 ik szám »B« — New-York szépe. Amerikai operette 6 képbén. Zenéjét szerette: Herkel Gusztáv.

Csütörtökön, október hó 17 én, bérlet 15 ik szám »C« — Jó barátok. Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Sardou V.

Pénteken, október hó 18 án, bérlet 16 dik szám »A« — új betanulással: A Danis effek. Színmű 4 felvonásban. Irta: Pierre Newszki után Ifj. Dumas Sándor. Fordította: Visi Imre.

Szombaton, október hó 19 én, bérlet 17 ik szám »B« — A bor. Falusi történet 3 felvonásban. Irta: Gárdonyi G.

Vasárnap, október hó 20 án két előadás; délután 3 órakor félhelyárrakkal: A dolovai nábob leánya. Színmű 5 felvonásban. Irta: Herczeg Ferencz;

Este 7 és fél órakor, bérletszünetben újdonságul először: A modell Operette 3 felvonásban. Írták: Leon Victor és Held Lajos. Zenéjét szerette: Souppé Ferencz.

* Szép Heléna Ez a régi, kedves meséjű és kellemes zenéjű vidám operett nem új dolog ugyan a debreczeni színház látogatói előtt, hanem azért még mindig megvan vonzó varázsa. Tegnap este is nagyszámú közönség élvezte és gyönyörködött F. Kállay Lujza Helénájában, ki a szerepében szinte ragyogtatja kiváló tehetségét. Sziklay Mene laus szerepében csinált sok józú mókát s gyakran ejtette kacagásba a közönséget. Ugyesen alakította a főpapot Nagy Gyula ez a sokoldalú, hivatott színész. A többi szereplők többé-kevésbé megállították helyüket, vagy legalább iparkodtak megállani. A kar jó volt.

Czigányszerelem.

Megmérgezte a férjét és az anyját.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, okt. 11.

Izgalmas eset történt a napokban Apatin közelében a téglavető-telepen.

Tavasz óta állandóan ott dolgozott Csikó Miska czigánylegény s nyáron bele-

szeretett a Koleszár család szemefényébe Jucziba, a kit annak rendje és módja szerint meg is kérétt.

A leány nem mutatott vonalmat a kérést iránt, mert egy más legényt Gazsi Andrást szeretete. Koleszárné, a leány anyja azonban addig biztatta a leányát, míg a leány kezét nyújtotta Csikónak s megtörtént az esküvő.

Azonban nem tartott sokáig a boldogság. Koleszárné mint aféle özvegy asszony, vejevel még mint legény emberrel viszonyt folytatott a nélkül, hogy ezt a leány sejtette volna.

Az esküvő után egyideig szünetelt a bűnös viszony, de K. nében ismét felébredt a szerelem a veje iránt s folytatták a viszonyt.

E napokban azután a menyecske együtt kapta a férjét az anyjával. Ugy tett mintha nem látott volna semmit, de azért kegyetlen bosszara határozta el magát. Régi szeretője Gazsi Andrással közölte terveit s ennek segítségével szerencsikát és patkánymerget szerzett s ezt belekeverve az ételbe, a mit az ura és az anyjának főzött s azt azok el is fogyasztották, a mitől másnap reggelre mind a kettő meghalt.

Reggel, a mikor a cigányok megtudták, mi történt, a megmérgezett férj rokonsága megtámadta a menyecskét s agyonverték volna, ha Gazsi András közbe nem lép, a ki egyedül kelt harczra a Csikó familiával.

Az özvegyen maradt gyilkos menyecske a verekedés alatt megszökött a putriból s azóta nem is került elő. Gazsit elfogta a csendőrség. A halottakat tegnap boncolták fel a törvényszék kiküldötteinek jelenlétében.

Apróságok.

— Főpát és alispán. — Andrássy és a bécsi újságíró. —

Valami nagy járvány volt, s a szent-mártoni főorvost a megye annyira igénybe vette, hogy utóbb a szent-mártoniak maguk szükkölködtek leginkább orvosban.

Novákhöz, a körüllevő helyiségekbeli jobbágyok naponként küldözték hol a bírót, hol a jegyzőt, hogy hathatós közbenjárásával egy orvost kieszközölni kegyeskedjék; éppen azért tehát Novák is minduntalan írta a levelet az alispánhoz, ki történetesen nem a legjobb barátságban volt a főpáttal és hihetőleg azt is elfeledte, hogy a szent-mártoni főorvost éppen ő vette igénybe, s daczára annak, hogy Pestről és egyéb helyekről szintén hozattak segédorvosokat, de Szent-Mártonba még sem került egy sem.

— Tekintetes alispán ur, — mondja a megyei kiadó — a szent-mártoni főpát már talán a huszadik levelet írja orvosért, — mit feleljek neki?

— Írja meg neki a levelet ezen szavakkal:

»Méltóságodnak elég módja van az erszénybe nyulni, azért ha orvos kell, tartson külön, de a megyétől ne kérjen és nem is kap, punctum.«

A kiadó éppen ezen szavakkal írta meg a levelet és Novák hiába könyörgött, hanem megtartotta a leczkét másorra, midőn alkalmas lesz visszafizetni.

Megszűnt a ragály, az orvosok visszamentek Pestre, vagy oda, a honnét jöttek; hanem pénz nélkül nem lehetett elereszteni, s minthogy erre a célra önkényes ajánlatok gyűjtése volt a gyűlésen elrendelve, — ideiglenesen más pénztárból fizették ki. Ezen hiány pótlására megírták a felszólító levelet az alispán aláírásával és egy példányt Novákhoz czimeztek.

— Ejnye, ez már mégis impertimentia! — mondja a főpát, előkeresvén azt a levelet, melyben a punctum volt, s minthogy elég hely volt a levélben, Novák sajátkezűleg írta a választ: de oly sajátzerűen, hogy a szokásos írásjegyek helyett a jegyeknek neveit szóval írta ki.

»Tekintetes alispán uram (felkiáltó jel.)

Mikor én a tekintetes alispán urtól orvost kértem (koma) azt tetszett felelni (koma) hogy elég módom van erszényemhez nyulni (pontos vessző) s én orvost nem kapok (punctum) Most azonban azt írja a tekintetes ur (koma) hogy a költségek fődözéséhez én is járuljak (felkiáltójel) mire aztán én meg azt felelem (kettős pont) hogy egy fillért sem adok (punctum és pausa.)«

Egy bécsi újságíró, a kinek Andrássy vigyázatlanul a karmai közé került, panaszkodott, hogy a királyné nagyon kevés időt tölt Bécsben.

— Valahányszor a királyné ide jön, — volt Andrássy telelete, — az önök hírlapjai folytonosan az ő kutyáiról és lovairól irnak. Aztán hogyan érezne magát jól Bécsben!

Irodalom.

Stuart Mária. Annak a nagy tragédiának mely 300 esztendővel ezelőtt a brit félszigeten játszódott le és azóta ezerszer ismétlődött, költői művekben és színpadokon döntő okmánya most megjelent. Félvnyai pergame lap ez, kelt Greevichben, 1687. február 1 én Kacsaringós, középkori betűkkel ez a szó van alatta: Elisabeth. Ezt a szót a kéz írta a melyről egy festő hazánkfia, Lietzenmaier Sándor annyi skizet csinált, míg ki tudta fejezni benne azt, s mit itt a kéznek is beszélni kell, a gyűlöletet, az önvádat, politikai kényszeret, a fanatizmust az alsórendű asszonyiságot, mindazt a minek akkor ebben a kézben reszketnie kellett és ebből a kézből kinőtt a kép, Erzsébet királynő, a mint aláírja Stuart Mária halálos ítéletét. És legördült a lilium karcuságu szép asszony feje, a ki szép volt és erőszakos bűnös, de dühében is mindig nőies, a ki olyan egészen, nagyon asszony volt. A ki izelgette a szerelem kelyhét a kinek szívet megejtették a tavaszok ujra, meg ujra és a ki mégis mindig leányos maradt, mint a virág még akkor is fehér akkor is virág a mikor a szél az ut porában hempergeti.

Ez a nagy következős halálos ítéletet hű hasonmásbanlapja Magyarországon először a Nagy Képes Világtörténet 136 füzeté.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője dr. Marczali Henrik, egyetemi tanár ki egy uttal e kötet írója is. Egy-egy kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzetenként is kapható 60 fillérével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadónál (Révai

Testvérek Irod. Int. Rt. Budapest, VIII. Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

CSARNOK.

A gonosz mostoha.

— Regény a népelethől. — 2.

Írta: Szini Péter

II.

Bácsi Mihály.

A jó Bácsi Gábor úgy tartotta, hogy egy jó nő képes lesz tovább is a helyes uton megtartani fiát, kinek nevelését oly szigorral vitte keresztül.

E feltevés helyes volt a jó Gábor arnak. Hiszen tudjuk, hogy egy gondos, háziassan nevelt nő lelke a háznak, őrangyala férjének.

A szigorú atya csupán egyet felelt ki a számitásból. Azt, hogy a csendes családi tűzhely zavartalan békességének előmozdítására első feltétel, hogy a házasságok szeressék egymást.

Nem tudjuk, szeretett-e valaha Bácsi Gábor, de igaz, hogy a legfőbb körülményekről teljesen megelégedett, midőn fiát nőszülésre kényszeríté.

Mihály teljes tisztelettel, remegő hangon ki is fejezé gondolatát atyja előtt, de az öreg dühvel förmedt rá:

— Mit beszélsz? Mit tudsz te? Te akarsz engem tanítani? Próbáld te az életet, he? ... In atyád vagyok s javadat akarom. Mért ellenkezni há? ... Tökés Zsuzsi szemrevaló leány, aztán meg jó módu az apja, hoz a konyhára valamit.

Mihály kénytelen volt belenyugodni az atyai akaratba s feleségül vette Tökés Zsuzsit. Elmondta vele az esküt, bár utálta, gyűlölte, mint szabadsága elrablóját.

Mit is szerethetett volna egy oly gyenge beteges, nyavajgó teremtesen? ... Még a menyegző napján is hidegláz gyötörte s nem vett részt a menyasszonyi táncban sem. ...

Azonban Mihály ajkáról soha egy panaszhangot sem lehetett hallani. Elrejtette fájdalmát szíve rejtett mélyén s úgy mutatta atyja előtt, hogy meg van elégedve sorsával, pedig nője az év nagyobb részét ágyban tölté el.

A falusiak, kik a derék józanéletű embert rég a tisztelet bizonyos nemével vették körül, nőszülése után kevés idő múlva megválasztották községi bírónak. Egyhangulag az egész község reáadta szavazatát, csupán Pörös Gáspár uram volt ellene, mivel ő is szeretete volna elnyerni a tisztas hivatalt, de hát egy sem nem oszt, sem nem sokszoroz. Utoljára ő is bele nyugodott a választásba. A mint a községi jegyző is kifejezte: hódolt az érdemnek.

Három évig élt együtt már nejevel Bácsi Mihály, mikor édesapja meghalt. S mintha csak a boldogult édesatyja magával vitte volna föld alá minden erkölcsös intéseit, úgy elváltozott az eddig pontos rendszerető ember.

Lemondott a bíróságról s kijelentette, hogy nem vállal többé hivatalt.

Az eddig elfojtott düh, melyet neje iránt érzett s melynek kitörését atyjától félteme tartotta vissza, most teljes erejében, mint romboló orkán, zudult fel.

Most kezdett eszmélni, — most világlott előtte fellegtelenül atyja igazságtalansága.

(Folyt. köv.)

Uj virág üzlet.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy fő piacon (Nagytőzsde mellett)

virág üzletet nyitottunk,

melyet a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg rendeztük be. Csokrok, koszorúk mindenféle virág munkák a legújabb divat szerint

rendkívül jutányos árak mellett kaphatók.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve maradtunk,

Kiváló tisztelettel:

Farkas és Harabula
műkertészek.

Cs. és kir.

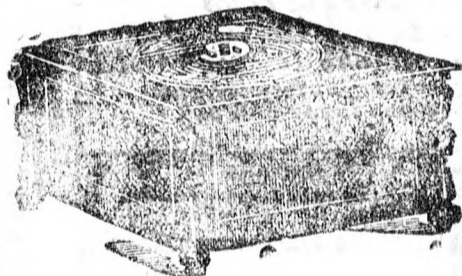

udv. hangszergyár.

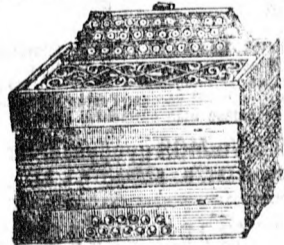
Sternberg Armin és Testvére,

Főraktár és iroda: Budapest, Kerepesi-ut 36.

Minitur-Ariston.

Ezen új találmányu bájos hangszerezen a legkedveltebb magyar vagy más nótákat elhuzhatja még az is, kinek fogalma sincs a zenéhez. Ára 8 ft 50, a kóták darabja 25 kr.

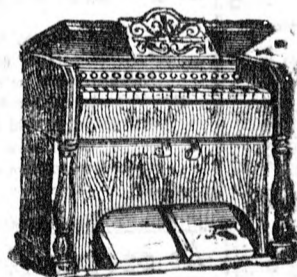
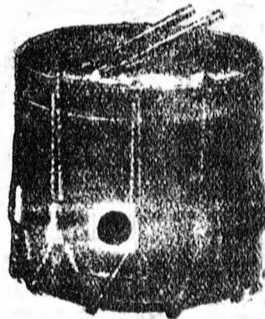

Kitűnő hangu harmonikák
3 frittól feljebb 4, 5, 6, 8, 10 ft.

Iskolai hegedűk.

Ballama csengő, egyenlően tömör erőteljes hangu zongorák a legdusabb választékban.

Mindenütt kitűnőnek elismert, saját gyármanyu iskola, szalon és egyházi harmoniumok.

Erard, Feurich, Kern, stb. világhírű zongorák kizárólagos képviselése,

Képes árjegyzék: a) harmonikákról, b) mechanikai zenélő művekről és zenélő dísz tárgyakról, c) az összes egyéb hangszerekről mint hegedűk, fuvolák, czimbalmek, cziterák, harmoniumok, zongorák sibről ingyen és bérmentve küldetik, csak megnevezendő, hogy miféle hangszerről kívántatik az árjegyzék.

Vendéglőknek zenélő automaták.

